

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08,167/10 и 51/11) и како и врз основа на член 25 став 2 и став 5 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија” бр. 103/08 и 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16 и 67/17), министерот за образование и наука донесе Наставна програма по *италијански јазик* (втор странски јазик) за VI (шесто) одделение на деветгодишното основно образование.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

НАСТАВНА
ПРОГРАМА

ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК

VI ОДДЕЛЕНИЕ

Скопје

ДЕВЕТГОДИШНО ОСНОВНО
ОБРАЗОВАНИЕ

1. ВОВЕД

Интеграцијата во европските структури подразбира добро образовани кадри кои познаваат и говорат повеќе странски јазици. Нашето општество има за цел да го следи идеалот на Советот на Европа за мултилингвалност и мултикултура, според кој како минимум се подразбира добро познавање на два странски јазици.

Со изучување на италијанскиот јазик на учениците им се отвора можност да станат дел од големото семејство говорители на овој јазик кое се протега на сите пет континенти.

Современата настава по италијански јазик е насочена кон усните и писмените комуникациски компетенции проширени со социокултурните и интеркултурните компетенции. Централно место во наставата зазема ученикот како субјект во наставниот процес, при што посебно внимание се обрнува на неговиот когнитивно-афективно-социјален развој, односно на развојот на неговата самостојност во учењето и стекнувањето стратегии на учење како основа на доживотно учење.

Предметот *италијански јазик* (како втор странски јазик) е застапен во наставниот план за основното образование од VI до IX одделение.

Предметот *италијански јазик* во VI (шесто) одделение се изучува како втор странски јазик со 2 (два) часа неделно, односно 72 часа годишно и има статус на задолжителен предмет.

Појдовна основа при изготвувањето на наставната програма за VI (шесто) одделение на деветгодишното основно образование претставува *Заедничката европска референтна рамка за јазиците* (теориските основи и целите на современата настава по странски јазици и нивоата на компетенции за комуникативна употреба на странскиот јазик)¹.

¹Како ориентација во однос на нивоата на јазични компетенции кои учениците треба да ги постигнат на крајот од секое одделение на основното образование се земаат насоките од *Заедничката европска референтна рамка за јазиците*, кои разликуваат вкупно шест нивоа на комуникативно користење на странскиот јазик:

- во подрачјето на елементарно ниво: A1 (подготвително ниво/*livello preparatorio*) и A2 (основно ниво/*livello elementare*);
- во подрачјето на самостојно користење на јазикот: ниво B1 (преодно ниво/*livello soglia*) и B2 (самостојно ниво/*livello indipendente*);
- во подрачјето на компетентно користење на јазикот: ниво C1 (напредно ниво/*livello avanzato*) и C2 (највисоко ниво/*livello di padronanza*).

Според очекуваните резултати од изучувањето на италијанскиот јазик во Република Македонија, по 4 години настава (по завршувањето на IX одделение) учениците можат делумно да го постигнат нивото A2.1 (основно ниво).

По првата и по втората година учење на италијанскиот јазик во основно образование (VI и VII одделение) може делумно да се достигне нивото A1.1 (подготвително ниво), по третата година учење на италијанскиот јазик во основно образование може целосно да се достигне A1.2 (подготвително ниво) и делумно да се достигне A2.1 (основно ниво), а по четвртата година учење (по завршувањето на IX одделение), може делумно да се достигне A2.1 (основно ниво). Постигањето на компетенциите во согласност со наведените нивоа ќе биде прикажано преку резултатите од учењето во сите наставни програми за основно образование (за VI, VII, VIII и IX одделение).

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ (од VI до IX одделение)

- Да се стимулира изучувањето на италијанскиот јазик, да се развива интерес кон земјите во кои се зборува соодветниот јазик заради собирање информации од различни извори на тој јазик и развивање меѓукултурни врски;
- да се стимулира изучувањето на италијанскиот јазик заради економски и бизнис интереси на Република Македонија и Република Италија.

Ученикот/ученичката:

- да се оспособи за комуникација со другите, да ја почитува многујазичноста и да ја збогатува општата и јазичната култура;
- да формира критички однос кон својата и туѓите култури и да се оспособува за почитување на разликите, човековите права, другите култури и традиции.

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО VI ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да формира и да развие јазични, комуникативни, интеркултурни компетенции за изучување на втор странски јазик;
- да развива способности за поврзување на стекнатите знаења од првиот странски јазик, мајчиниот јазик и други предмети при совладување на вториот странски јазик;
- да формира елементарни навики и умеења за слушање, говорење, читање и пишување преку изграден систем од знаења на јазични и реченички единици, фонетски, правописни, лексички и граматички поими;
- да развие способност за самостојно учење и самовреднување според *Заедничката европска референцијална рамка (Портфолио)*.

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Во табелата што следува дадени се општите теми од коишто произлегуваат поединечните.

Колоната **Цели** покажува што треба да постигне ученикот/ученичката за да се стекне со четирите вештини на комуницирање.

Во колоната **Активности** предложени се низа активности што произлегуваат од поставените цели и упатуваат на начините со кои можат да се реализираат целите.

Оперативните цели од колоната што следува произлегуваат од општите цели и покажуваат со кои јазични, комуникативни, социо-културни и интеркултурни компетенции учениците треба да се стекнат за да можат да комуницираат на темите предвидени за оваа година за изучување на италијанскиот јазик. Тие служат како основа за дефинирање на стандардите при оценувањето.

Колоната **Содржини/Компоненти** содржи јазични функции, лексички единици, граматички и интеркултурни содржини и претставува отворен избор за реализација на предвидените цели и активности. Во согласност со можностите на учениците и условите за работа, наставникот има слобода да ја дополни или скрати колоната притоа водејќи сметка учениците да ги стекнат потребните компетенции според поставените стандарди на знаење.

Во колоната **Примери/Поими** прикажани се по неколку примери за секој елемент од претходната колона (Содржини/Компоненти) кои на наставникот ќе му послужат како насока за реализација на оперативните цели.

ТЕМИ
1. Остварување контакт
2. Слободно време
3. Опкружување

Вештини	ЦЕЛИ	АКТИВНОСТИ
СЛУШАЊЕ	Ученикот/ученичката: ✓ да разбере едноставни упатства; ✓ да реагира невербално на поставената задача; ✓ да разбере глобално и детално значење на слушнат краток текст со содржина од секојдневниот живот; ✓ да издвои информации од краток едноставен слушнат текст од секојдневниот живот; ✓ да разбере некои невербални елементи употребени во познати комуникативни ситуации; ✓ да користи различни стратегии за разбирање при слушање; ✓ да ги препознава фонемите, акцентот во зборовите и основните интонациски модели во исказна и во прашална реченица; ✓ да разбере едноставни куси искази во врска со познати теми и одредени конкретни ситуации искажани со бавно темпо.	• Бура на идеи. • Вежби за асоцијации. • Вежби за правење претпоставки, донесување заклучоци врз основа на наслови, слики, звучни сигнали, интонација, невербални елементи итн. • Слушање аудио/видеоснимки и говорот на наставникот. • Идентификување зборови, структури и изрази во контекст. • Одговорање на прашања од типот <i>точно/неточно (vero/falso)</i>, отворени прашања или прашања со повеќечлен избор (QCM). • Подредување на дадените информации во табели; • подредување зборови во реченица или текст. • Вежби со користење пантомима. • Поврзување слики со слушнат текст. • Слушање и разликување на гласови/ од автентичен материјал. • Слушање и разликување на акцентот во зборовите. • Слушање искази и реагирање на нив со гестови и цртежи. • Дополнување реченици по слушнат текст.

ЧИТАЊЕ

Ученикот/ученичката:

- ✓ глобално да разбере информативен текст проследен со визуелни документи;
- ✓ да разбере кратки и едноставни текстови напишани на стандарден јазик, со често употребувана лексика, вклучувајќи ја и интернационалната лексика;
- ✓ да разбере кратка и едноставна порака;
- ✓ да разбере конкретни информации во натписи, соопштенија, плакати, реклами, проспекти;
- ✓ да користи дополнителни стратегии за разбирање непознат текст со помош на контекстот, илустрираниот материјал или интернационалната лексика.

- Бура на идеи.
- Вежби за асоцијации.
- Идентификување одделни графеме во зборови со подвлекување на тие букви.
- Вежби за правење претпоставки, донесување заклучоци, врз основа на наслови, илустрации, фотографии, типографски и други елементи карактеристични за различни видови текст.
- Поврзување текстови со слики.
- Вежби со идентификување зборови и изрази.
- Подредување зборови, реченици, пасуси, слики и сл., по логичен редослед.
- Пополнување празни места во текстови, табели и реченици.
- Одговорање на прашања од типот точно/неточно (vero/falso), отворени прашања или прашања со повеќечлен избор (QCM).

ЗБОРУВАЊЕ	Ученикот/ученичката: ✓ да изговара цели реченици со правилна интонација, акцент и ритам; ✓ да поставува едноставни прашања / да одговара на едноставни прашања во врска со личните податоци, семејство, интереси, вкусови, слободно време и сл.; ✓ да даде краток и едноставен опис на своето опкружување (училиште, училница, ученички прибор и училишни предмети); ✓ да користи и да развива сопствени стратегии за усно изразување.	а) Говорна интеракција: • поставување прашања и одговарање на нив; • играње на улоги според дадени модели; • учество во кратки и едноставни комуникативни ситуации од секојдневниот живот. б) Усно искажување: • продукција на кратки искази на познати теми; • вежби со користење пантомима и мимика; • различни игровни активности од типот: глув телефон, бинго и сл.

Ученикот/ученичката:

- ✓ да ги познава и да ги почитува интерпункциските правила и правописот;
- ✓ да пишува зборови со приближна фонетска (но, не секогаш и правописна) точност која одговара на сопствениот устен вокабулар;
- ✓ да пополнува формулари;
- ✓ да пишува кратки едноставни текстови во кои ќе се претстави себеси и друг, да ја опише својата училница, да ги наброи предметите од училницата и од ученичкиот прибор и да ги набројува активностите од своето слободно време;
- ✓ да пишува кратки пораки и да гради сопствени стратегии за совладување на писменото изразување на италијански јазик.

- Подредување зборови во слеана низа.
- Пишување по диктат.
- Пополнување формулари.
- Пополнување текстови со испуштени зборови.
- Пишување пораки, електронски пораки.
- Пишување краток едноставен состав (од 40 до 50 збора) според дадени слики, аудио или визуелни информации, или насоки од наставникот.
- Подредување реченици и/или параграфи од даден текст.
- Групна изработка на постер.
- Самостојна изработка на тематски постери и сл.

Оперативни цели	Содржини/компоненти	Примери/Поими
Ученикот/ученичката: • да се обрати и да поздрави директно и по телефон на учтив и на неформален начин; • да побара/да даде информација при прв контакт за себе и за семејството (име, адреса, професија, возраст, национална припадност); • да побара/ да даде информација за активностите во своето слободно време; • да искаже што сака, а што не сака да прави во слободното време според своите афинитети; • да даде информација за ден, месец, датум или конкретно време/час;	А) Јазични функции <i>Формално и неформално обраќање и поздравување</i> <i>Барање/давање информација при прв контакт (име, адреса, професија, возраст, национална припадност)</i> <i>Барање/давање информации за активностите од своето слободно време</i> <i>Изразување афинитети во врска со активностите во слободното време</i> <i>Барање/давање информации за ден, месец, датум или конкретно време/час</i>	Ciao! Salve! Buongiorno! Buona sera! Arrivederci! (неформално); ArrivederLa! (формално) Buon giorno, Signore (Signora, Signorina)! Ciao, Paolo, sono io, Francesco. Questa è mia sorella Anna, ha 22 (ventidue) anni, è studentessa di medicina. Questo è mio fratello Giovanni, ha 30 anni, è giornalista. Mi chiamo Paolo, sono italiano, di Verona. Ho 11 (undici) anni. Abito in via Manzoni, no.8. E tu, come ti chiami?Tu chi sei? Chi è questo ragazzo? Quanti anni hai? Dove abiti? Da dove vieni? Che lavoro fai? Che cosa fai nel tuo tempo libero? Ascolto la musica. /Navigo in internet./ Vado in piscina./ Gioco al pallone. Mi piace molto la musica. Non mi piace giocare a tennis. Che giorno è? È mercoledì. Che ora è?/Che ore sono? È mezzogiorno. Sono le dieci. A che ora comincia la lezione? – Alle 7.30.

• да поканува и да одговара на покана за излегување, викенд, роденденска забава и сл.; • да бара и да дава дозвола за вршење на некое дејствие; • да се заблагодари и да одговори на заблагодарување; • да ги опише училницата и училишниот распоред (мебел, ученички прибор, училишни предмети).	<i>Поканување/прифаќање и одбивање</i> <i>Барање/давање дозвола</i> <i>Заблагодарување и одговарање на заблагодарување</i> <i>Опишување на училницата, ученичкиот прибор и училишните активности</i> Б) Лексички единици <u>1. Остварување контакт</u> <i>Лични податоци</i> <i>Професии</i> <i>Држави/Национална припадност</i> <i>Интереси, афинитети</i>	Vieni a cena da noi? Sì, grazie!/Grazie, sei molto gentile./ Perché no?/ Volentieri./ Mi dispiace, ma non posso, devo studiare. Posso uscire? Sì, certo. Posso entrare? Prego, si accomodi./ Sì, prego. Grazie! / Grazie mille! / Ti ringrazio! Prego! / Di nulla! / Figurati! / Non c'è di che! La mia classe è molto grande. C'è una lavagna, ci sono molti banchi e sedie. La mia materia preferita è l'educazione fisica. nome, cognome, soprannome, data e luogo di nascita, stato civile: celibe, nubile, sposato, divorziato l'impiegato, il medico, il giornalista, l'ingegnere, l'architetto, l'insegnante, il programmatore, la casalinga, il commesso, la commessa, il cantante, l'attore, il musicista l'Italia, la Macedonia, la Francia, l'America, l'Inghilterra italiano, macedone, francese, americano, inglese gli interessi, i passatempi, le preferenze il cinema, lo sport, la musica, il computer, i videogiochi

	<i>Семејство</i> 1. <u>Слободно време</u> <i>Активности во слободното време и места</i> <i>Денови, месеци, датуми и часови</i> <i>Делови од денот</i> 2. <u>Опкружување</u> <i>Училиште, училница, ученички прибор</i> <i>Училишни предмети</i> <i>Распоред на часовите</i>	la famiglia, il padre, la madre, il figlio, la figlia, la sorella, il fratello, il nonno, la nonna, lo zio, la zia fare una gita, fare una passeggiata, praticare uno sport, andare al cinema, leggere, ascoltare la musica, navigare in internet il cinema, la piscina, la palestra i giorni della settimana (lunedì, martedì, mercoledì, giovedì, venerdì, sabato, domenica) i mesi dell'anno (gennaio, febbraio, marzo, aprile, maggio, giugno, luglio, agosto, settembre, ottobre, novembre, dicembre) le stagioni dell'anno: primavera, estate, autunno, inverno il mattino, il mezzogiorno, il pomeriggio, la sera, la notte, la mezzanotte la scuola, la classe, la lavagna, la sedia, il banco, il cestino, il gesso, l'astuccio, lo zaino, il righello, il libro, la gomma, il quaderno, la matita la matematica, le scienze, la geografia, l'informatica, la chimica, la fisica, l'italiano, il francese, l'inglese, la storia, il disegno, l'educazione fisica, la musica l'orario delle lezioni

	B) Grammatiche contenuti: Ritmo, intonazione e accento Ритам, интонација и акцент • Морфологија <i>Articolo:</i> - determinativo (singolare, plurale) - indeterminativo (singolare) <i>Sostantivi in -o, -a,-e:</i> - genere - numero <i>Pronomi:</i> - personali (io/tu/lui/lei/Lei noi/voi/loro/Loro) - genere - numero - interrogativi (chi, che cosa..) - dimostrativi (questo, questa, questi, queste) <i>Aggettivi:</i> - qualificativi in - o , - a, - e (bello, brutto, grande) - possessivi (il mio-i miei; il tuo/i tuoi; il suo/i suoi; la mia/le mie;	Siete liberi oggi? Sì, siamo liberi tutto il giorno. Apri la porta! parlare, città, abito <i>il libro/i libri ; la casa/le case; un libro ; una casa</i> <i>il ragazzo/ i ragazzi la ragazza/ le ragazze il professore / i professori la classe / le classi</i> Io mi chiamo Maria, e tu? Signora Arcuri, Lei da dove viene? Noi siamo italiani. Chi desidera mangiare un gelato? Che cosa vuoi comprare a Marco per il suo compleanno? Questo è Ernesto. Questi sono i miei amici francesi. Elena è una ragazza bella e simpatica, ha i capelli castani e gli occhi verdi. Questo è <i>il mio</i> amico Marco. Vi presento <i>i miei</i> amici

	la tua/le tue; la sua/le sue; - dimostrativi (questo/i, questa/e) - accordo sostantivi aggettivi <i>Numeri:</i> - cardinali da 1 a 100 - ordinali (primo/a/i/e, secondo/a/i/e,...) <i>Avverbio:</i> - di tempo (oggi, adesso, sempre, mai, di solito,...) - di luogo (vicino, lontano) - di modo (bene, male) - di intensità (molto, poco) - interrogativo (dove, quando, come, perché, quanto) <i>Preposizione</i> (in, a, di, da, con, su, per) - semplice - articolata <i>Congiunzioni (e, ma,o, anche)</i> <i>Verbo</i> - indicativo presente di essere/avere - indicativo presente di	americani. <i>Questa</i> macchina è molto bella. <i>Questo</i> motorino è molto bello. Ho molti <i>amici stranieri</i>. Una settimana ha <i>sette</i> giorni. Gianni compie <i>ventidue</i> anni. Abbiamo due biglietti in <i>prima</i> fila. Febbraio è il <i>secondo</i> mese dell'anno. <i>Oggi</i> vado dalla mia amica Francesca. <i>Di solito</i> ogni domenica vado in palestra. Abito <i>vicino</i> al parco comunale. Elena parla <i>bene</i> il francese. Mi piace <i>molto</i> la musica italiana. <i>Quando</i> torni dalla scuola? <i>Come</i> ti chiami? Ogni giorno vado <i>in</i> biblioteca <i>per</i> studiare. Vado a Roma per le vacanze. Questo è lo zaino <i>di</i> Roberto. Il libro è <i>sul</i> tavolo. Torno tardi <i>dalla</i> scuola. Marco <i>e</i> Bruna amano viaggiare. <i>Anche</i> Pietro ama viaggiare, <i>ma</i> Elena preferisce restare a casa. Sei di Roma <i>o</i> di Napoli? Mi piace l'educazione fisica <i>ma</i> non la matematica. Hans è tedesco. Mario <i>ha</i> una nuova macchina. Io <i>mi chiamo</i> Roberto. E tu, come <i>ti chiami</i>?

• Да развие позитивен став не само кон сопствениот културен идентитет, туку и почит кон другите култури; • да развие љубопитност и интерес кон другите култури; • да ги сфати комплексноста и значењето на изучувањето на културата, како и на	chiamarsi (io, tu, lui/lei) - le tre coniugazioni dei verbi (-are, -ere, -ire) - indicativo presente dei verbi regolari - indicativo presente dei verbi in -ire che prendono -isc (preferire, spedire) - indicativo presente dei verbi irregolari (andare, venire, fare, uscire) - indicativo presente dei verbi modali (potere, dovere, volere) • Sintassi Proposizione - semplice - affermativa - negativa - interrogativa Г) Интеркултурни содржини Најзначајните споменици во Италија Училишната средина во	Elena <i>ama</i> la musica. Pietro <i>scrive</i> una lettera. Marco <i>parte</i> per Parigi. <i>Preferisco</i> il gelato. Stasera <i>vado</i> al cinema. <i>Vieni</i> anche tu con me? Cosa <i>fai</i> domani sera? <i>Esci</i> con gli amici? <i>Vuoi</i> venire con noi alla festa di compleanno di Francesca? Mi dispiace, non <i>posso</i> venire, <i>devo</i> studiare. Oggi esco tardi. Marco ama il calcio. Elena non ama il calcio. Chi telefona a quest'ora? Che cosa leggi? Come ti chiami? Dove abiti? Con chi esci stasera? Quanti anni hai? Quando torni dal viaggio? Perché non vieni con noi? Il Colosseo si trova a Roma. Il Duomo si trova a Milano. La scuola (la classe, le materie e gli oggetti) in Italia e in

предизвиците кои произлегуваат од живеењето во мултиетничка средина; • да развие вештини за воочување на културните сличности и разлики и критичко преиспитување на културните стереотипи како основа за развивање меѓукултурна толеранција и разбирање.	Италија/ во Македонија Интересите на младите во Италија / во Македонија; Давање дополнителни информации за социо-културните карактеристики на Италија и формирање позитивен став кон земјата и културата чиј јазик се изучува.	Macedonia I passatempi preferiti dei giovani italiani e dei giovani macedoni: la musica, il computer, il cinema, lo sport ecc.

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Целта на овие дидактички препораки е да помогнат на наставникот/наставничката да ги постигне поставените цели применувајќи во наставата најнови сознанија од подрачјето на дидактиката и методиката на наставата по странски јазици, педагогијата и психологијата, т.е. позитивни домашни и странски искуства поврзани со наставата и учењето на италијанскиот јазик, но притоа да не ја ограничува неговата/нејзината креативност.

Во планирањето на наставата за шесто одделение земени се предвид содржините во наставните програми по другите предмети кои се изучуваат во истото, односно почитуван е принципот на меѓупредметно поврзување во однос на целите и содржините со акцент на интегрираното поврзување со содржините од мајчиниот јазик.

Фокус на вниманието на современата настава е ученикот/ученичката и процесот на учење. Треба да се почитуваат возраста, потребите, интересите на учениците. Наставникот не е повеќе единствен извор на знаења и информации и неговата улога не е само пренесување на знаења. Неговата улога е да ги поттикнува учениците да користат и други извори на знаења и информации и да ги учи како да учат.

При изборот на активностите треба да се води сметка за диференцијацијата и разновидноста. Треба да се одберат или адаптираат активности кои би одговарале на различните стилови на учење (визуелен, аудитивен, кинестетички); различните видови интелигенција (вербална-лингвистичка, математичко-логичка, музичко-ритмичка, визуелно просторна и други), како и на нивоата на знаењата на учениците.

Треба да се има предвид дека менувањето на различни форми на работа во наставата (фронтална, индивидуална и работа во парови и групи, истражувачка работа, работилници), како и менувањето на пократки и подолги, побучни и потивки активности, периодите на сконцентрирано внимание и опуштање на учениците за време на часот, ја подобруваат мотивацијата за учење.

Наставата по италијански јазик се заснова на холистичко учење кое ги опфаќа когнитивните, афективните и моторните аспекти на учениците, односно наставникот ќе ги интегрира различните компоненти со што јазикот ќе се учи на функционален начин. Согласно горенаведеното, по странски јазик не може да се определи, односно не е можно да се планира бројот на часовите по одделни компоненти.

Наставата за оваа возрасна група се ориентира на когнитивното учење со зголемена експликација на јазичните структури со свесна примена на јазичните структури во контекст и постапно воведување на граматичкиот метајазик. Во овој период се настојува воедначено да се развиваат говорната и писмената комуникација. Тоа значи дека се обрнува подеднакво внимание на сите јазични вештини: Слушање и Читање со разбирање, Зборување, како од аспект на говорна интеракција, така и од аспект на говорна продукција, како и вештината Пишување.

Наставникот треба да ја поттикнува и развива автономијата на учениците преку активности и задачи кои ги оспособуваат да ја преземат одговорноста за своето сопствено учење и знаењето кое го стекнуваат во формален контекст на учење (во училишта) и да го користат надвор од неа. Од ова произлегува дека на часовите по италијански јазик се стекнуваат основни јазични и социопрагматични знаења и знаења кои се врзани со самиот процес на учење.

Од сето наведено произлегува дека наставникот треба да ги учи учениците како полесно и побрзо да учат, како да го сочуваат наученото и како да го користат знаењето во нови ситуации, надвор од училиштата. Наставникот треба да ги запознава учениците со целите и содржините на активностите/задачите/материјалите и стратегиите на учење кои тие ги применуваат на повисоките нивоа на учење.

Од наставникот се очекува да ги учи учениците да развиваат и применуваат стратегии на успешно учење.

Наставни средства:

- комплет од одобрен учебнички систем;
- пакет прирачен материјал за наставникот (флешкарти, постери и друго);
- ЦД плеери, ЦД со снимени текстови, песни и слични материјали; компјутер со соодветен софтвер; ЦД-ром, ТВ со ДВД;
- други извори на учење во непосредната околина – предмети, нагледни средства, во просторијата каде се изучува италијанскиот јазик;
- ЛЦД проектор;
- интерактивна табла;
- Интернет пристап, образовни софтвери;
- речници, списанија за наставникот и учениците.

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показателите за нивните активности, мотивираноста за учење, соработката со другите ученици и сл. (формативно оценување). Секоја активност на часот при која учениците ја искажуваат јазичната активност, било на рецептивно, репродуктивно или продуктивно ниво, дава можност за воочување на напредокот и негово вреднување. Тоа значи дека евалвацијата се врши како интегрален дел на самиот наставен час, а не како изолиран чин. Многу е важно при постапките на проверка на знаењето, како и оценувањето на ученикот, тие постапки да не се разликуваат од вообичаените активности на часот, односно учениците не треба посебно да се издвојуваат од групата при проверката на усното јазично реагирање.

Важно е поголем акцент да се стави на позитивните аспекти на напредокот на учениците, т.е. на она што ученикот го знае, а не она што не го знае. Важно е секој напредок да се награди соодветно, бидејќи на учениците им е потребна повратна информација за остварениот успех, што може да биде усна и писмена пофалба или позитивна реакција изразена на невербален или вербален начин.

Оценувањето на постигањата на учениците треба да биде транспарентно и согласно нивоата од Блумобвата таксономија. Учениците треба однапред да бидат запознаени со критериумите и начинот на оценување.

Вреднувањето на напредокот на учениците ќе се врши со бројчани оценки во текот на училишната година. Ученикот треба да биде вреднуван со осум оценки во текот на учебната година (четири оценки во првото и четири во второто полугодие). Од вкупно осум оценки, четири ќе се базираат на писмени проверки, а другите четири ќе се базираат на усни, комуникативни проверки и индивидуални и групни изработки на проекти. Критериумите за формирање оценка треба да се експлицитни како за ученикот, така и за родителот, т.е. да се објаснат уште на почетокот од учебната година и наставникот да се придржува до тие критериуми. Како критериуми можат да се земат: оценките од писмените работи/тестовите, оценките од усното искажување/активноста на часот, изработката на домашни работи, изработката на презентации, проектни задачи, учество во проекти. Со цел на родителите да им се овозможи увид во напредувањето на нивните деца и во нивниот процес на учење пожелно е да се воведат *Европското јазично портфолио*. Портфолиото на учениците им помага учењето да го сфатат како процес на стекнување знаења и вештини во кои тие се активни учесници. Притоа ги поттикнува на размислување за успешните стратегии на учење, за проценка на постигнатите знаења и вештини, како и за индивидуалните желби и планови за напредување во изучувањето на странскиот јазик.

На крајот на шесто одделение учениците ќе бидат оценети со бројчана оценка.

Последиците за ученикот во случај на неуспех ќе бидат во согласност со општата регулатива за основно образование во Република Македонија.

7. СТАНДАРДИ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ

Стандардите за оценување треба да произлегуваат од поставените цели и очекуваните резултати.

При составувањето на стандардите за оценување треба да се користат формулации од листата на активни глаголи со кои би требало да се дефинираат целите според нивоата од Блумовата таксономија. Глаголот укажува на очекуваните резултати од учењето и директно произлегува од конкретните цели во наставата. Сакаме да напоменеме дека и покрај тоа што еден ист глагол може да се појави во различни нивоа на знаење, постои разлика во користењето на тој глагол. Таа разлика произлегува од дефиницијата на даденото ниво, што укажува на тоа дека глаголите треба да се гледаат во контекст на нивото на знаењето што го илустрираат.

Следуваат табели на стандарди на оценување кои на наставникот можат да му помогнат при одредувањето на нивоата на знаења и вештини на учениците од шесто одделение на основното образование.

Тема: ОСТВАРУВАЊЕ КОНТАКТ	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	• Разликува учтиво од неформално обраќање; • препознава основни лични податоци за соговорникот; • ги набројува членовите на своето семејство.
РАЗБИРАЊЕ	• Разбира глобално краток слушнат и/или пишан текст на тема за претставување; • разбира невербални елементи во комуникацијата при први контакти; • дефинира поими што означуваат различни професии; • поврзува слики со краток слушнат или прочитан текст со соодветните поими што означуваат членови на семејството; • поврзува слики со соодветните поими што означуваат професии.
ПРИМЕНА	• Употребува новоусвоени основни изрази и поими при играње по улоги во нови ситуации на разменување информации при први контакти; • се претставува усно себеси и членовите на своето потесно семејство; • зборува за своите интереси, вкусови и претпочитувања применувајќи ги новоусвоените поими и изрази; • употребува новоусвоени основни изрази и поими во нови ситуации за разменување информации при први контакти.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	• Издвојува информации од краток едноставен слушнат текст при први контакти; • пополнува формулар со лични податоци; • пишува краток текст со лично претставување или претставување некој друг; • издвојува информации од краток едноставен текст за претставување себеси или некој друг; • споредува едноставни комуникативни акти (учтиво и неформално обраќање); • донесува заклучоци врз основа на наслови, илустрации, фотографии, типографски и други елементи карактеристични за различни видови текст.

Тема: СЛОБОДНО ВРЕМЕ	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	• Препознава и набројува активности од слободното време при усна комуникација; • именува сопствени вкусови; • именува денови, месеци, датуми и часови; • препознава тема на опис при усно изразување на соговорникот.
РАЗБИРАЊЕ	• Разбира глобално краток слушнат и/или пишан текст со опис на активности од слободното време; • ги разбира прашањата од соговорникот на тема за слободното време; • разбира кратки едноставни покани и одговори на покани; • поврзува слики на предмети со соодветните описи во краток слушнат и пишан текст; • поврзува слики со поими што означуваат разни спортови.
ПРИМЕНА	• Игра по улоги при поканување/одговарање на покана применувајќи новоусвоени основни изрази и поими; • применува новоусвоени основни изрази и поими при опис на активности од слободното време според сопствените вкусови; • решава вежби со дополнување во нови контексти.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	• Издвојува информации од краток едноставен слушнат и/или пишан текст поврзан со тема за слободното време; • пишува кратки пораки за поканување/прифаќање или одбивање на поканата; • селектира информации од краток текст за покана: вид на покана, место, време и сл.; • поврзува активности од слободното време со соодветните слики; • класифицира во посебни колони, во табела, поими што означуваат активности од слободното време; • донесува заклучоци за тема на слушнат и пишан текст врз основа на наслови, илустрации, фотографии.

Тема: ОПКРУЖУВАЊЕ	
Ниво на постигање	Стандард
ПОМНЕЊЕ	• Препознава тема на опис во краток слушнат и пишан текст; • идентификува поими што означуваат училиште, училница, училишни предмети и ученички прибор; • именува поими што означуваат училиште, училница, училишни предмети и ученички прибор.
РАЗБИРАЊЕ	• Разбира глобално краток слушнат и пишан текст со опис на училницата; • поврзува поими со соодветните слики поврзани со училницата.
ПРИМЕНА	• Применува новонаучени основни изрази и поими при опишување на својата училница во усна и писмена комуникација и изразување; • пополнува празни места од краток текст со поими што означуваат училиште, училница, училишни предмети и ученички прибор; • пополнува празни места од краток текст за опис на училница.
АНАЛИЗА, СИНТЕЗА И ВРЕДНУВАЊЕ	• Издвојува информации од краток едноставен слушнат текст во кој се опишува местото на живеење и околината; • пишува краток едноставен текст со опис на училницата; • селектира информации од краток текст од плакат, брошура и сл.; • донесува заклучоци за изгледот на една училница, училишните предмети и ученичкиот прибор врз основа на наслови на текстови, илустрации и фотографии.

8. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Програмата во однос на просторните услови за реализација се темели на нормативот за простор донесен од страна на министерот за образование и наука.

Просторните услови и опременоста на училниците за успешна реализација на наставната програма за шесто одделение треба да се во согласност со општиот норматив за опременост за реализирање на наставните програми за шесто одделение на основното образование.

Се препорачува заради полесен визуелен контакт помеѓу учениците и за да слушнат подобро што се зборува, клупите да бидат наредени на следниот начин: повеќе клупи доближени заедно, разни варијанти на буквата П, како и преместување и групирање на столчињата по потреба (при работа во групи).

9. РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕТО

Ученикот/ученичката:

- го разбира значењето на лексичките единици предвидени за усвојување согласно барањата на наставната програма и може да ги репродуцира и употребува во соодветни говорни ситуации;
- разбира куси искази и текстови со позната тематика (глобално и селективно);
- комуницира во едноставни задачи кои бараат размена на информации на познати теми и активности;
- опишува користејќи реченици и едноставни искази со цел да искаже сопствени искуства, притоа користејќи едноставен јазик и граматички структури согласно барањата на наставната програма;
- чита и идентификува конкретни информации во даден текст и глобално разбира куси наративни текстови;
- пишува куси насочени дескриптивни текстови и кратка пораки, со правилна примена на интерпункциските знаци;
- има информации од културата на земјите со италијански говорен јазик;
- користи ИКТ во содржини од предметот.

10. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Наставата по наставниот предмет *италијански јазик* (втор странски јазик) за VI (шесто) одделение на деветгодишното основно образование може да ја изведува само лице кое исполнува еден од следниве услови:

- Завршени студии по италијански јазик и литература – наставна насока, VII¹ или 240 ЕКТС.
- Завршени студии по италијански и книжевност, VII¹ или 240 ЕКТС.
- Завршени студии по италијански јазик и литература – друга насока и со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирани високообразовни установи, VII¹ или 240 ЕКТС.

11. ПОТПИС И ДАТУМ НА УТВРДУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по *италијански јазик* (втор странски јазик) за VI (шесто) одделение на деветгодишното основно образование, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

Министер

проф. д-р РЕНАТА ДЕСКОСКА

Арх. бр. 12-2645/9
28.2.2018 год.

Изготвил: работна група, Решение бр.02-129/1 од 21.12.2017
Контролирал: Весна Торбовска-Василевска, советник
Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на сектор